

Amics de la Sardana

Octubre 1976

C. Comerç, 4 - Vilanova i la Geltrú

**de l'Agrupació
Excursionista
TALAIA**

Els instruments de cobla i els seus executants

1.— QUATRE PARAULES A MANERA DE PROLEG

Els catalans som fets a la nostra manera. Un cúmul de factors esdeveniments i circumstàncies de tota mena incidí damunt el nostre poble al llarg dels segles contribuint a la creació d'una consciència col·lectiva, una manera de pensar, fer i sentir pròpis del català, netament diferenciada de la dels altres pobles de la península ibèrica. La nostra parla i la nostra dansa, la sardana, han estat probablement els suports bàsics de la catalanitat, sobretot en moments dolorosos per al nostre poble, quan l'odi i la manca de comprensió pretenien anular allò que és inherent a la nostra condició de catalans.

Història i compositors

La sardana ha estat objecte d'una certa atenció per part dels estudiosos de la nostra terra. Sabem detalls probablement certs entorn dels seus orígens i evolució. Han estat donades a conèixer les biografies d'alguns dels nostres compositors de sardanes més representatius i els historials de les cobles més rellevants i acreditades.

Manca d'informació entorn dels músics

En aquest procés divulgador, portat a cap a través dels llibres i dels habituals mitjans de comunicació social, un dels aspectes que, incomprensiblement, han quedat al marge és, sens dubte, el dels components de les cobles. En aquest sentit, els únics instrumentistes mereixedors d'una certa atenció han estat els qui s'han decidit, amb més o menys encert, a la composició, esdevenint populars per aquest camí. Però, pel que fa als interpres exclusivament lliurats a la seva tasca, s'han vist tot sovint negligits i ignorats.

En els seus anys de triomf els noms dels grans solistes de la cobla eren pronunciats amb admiració i afecte, una i cent vegades, per tots els sardanistes. Els seus "obligats" i les seves intervencions rellevants foren objecte de tota mena de comentaris elogiosos i judicis favorables. Però un cop abandonaren

la facta activa el seu nom anà esborrant-se de mica en mica de la memòria dels sardanistes. Altres vingueren a ocupar els seus llocs, nasqueren altres mites, els virtuosos feren noves proeses i les sens dubte meritíssimes intervencions dels seus predecessors foren fatalment condemnades al silenci i a l'oblit. I encara és més greu el cas dels bons músics de cobla que, per les raons que totes, s'han limitat a interpretar amb gust i amb veritable talent d'artista, renunciant al paper propi de les peces obligades, cosa que no va pas en detriment de llur condició de professionals de categoria innegable. Aquests darrers, fins i tot trobant-se en actiu, difícilment susciten cap comentari elogiós per part de ningú.

Les figures del passat

Qui parla avui de les gestes gairebé llegendàries del solista de cornetí (després de trompeta) Pere Prunyonosa "Trumfa", figura d'importància capital dins de la seva especialitat, i les del fiscornaire Tomàs Garcia, instrumentista d'una sonoritat privilegiada? I les del tible Badosa, de La Principal de Perelada o el flabiolaire Baldomer Pastells d'"Els Rossinyols", de Castelló d'Empúries? Ha estat dit en públic, alguna vegada, que un dia abans d'enllitar-se (per raó de la malaltia que l'havia de conduir a la mort al cap d'unes quantes setmanes), l'extraordinari tible Enric Barnosell interpretà encara una sardana obligada a la plaça de Palafrugell?

Les figures actuals

Si esmentem tots aquests noms corresponents al passat sembla que vulguem reincidir en el nostre vell pecat de l'evocació cofoïsta i sentimental. No. Pel que fa al present s'esdevé una cosa semblant. Ha escrit algú cap mot de gratitud dedicat a l'excel·lent contrabaix Delfí Sunyer, que abandonà la cobla durant el darrer Carnaval? Quants comentaristes de sardanes han estudiat, amb la deguda atenció, la personalitat del jove instrumentista de tenora Josep M.ª Gispert, de la cobla Els Montgrins? I la del tible Manuel Comadevall, de la cobla-orquestra "Maravella" o el fiscornaire Josep Cussú, director d'"Els Montgrins"?

Fins i tot els músics que avui es troben en actiu i que formen part de les cobles més famoses, amb prou feines són coneguts per l'auditori que els escolta tot sovint, balla sardanes al seu voltant i pica de mans quan interpreten una sardana obligada. Els màxims coneixements es limiten al cognom (o bé l'apel·latiu), el lloc de residència del músic i poca cosa més.

Normalment, quan hom se sent interessat per la tasca d'un artista procura conèixer un xic més a fons el seu passat, les seves activitats, el seu historial. L'única excepció la constitueixen els petits grups d'entesos (o no entesos) que resten mig embadocats davant la cobla, escolten les seves interpretacions amb gran atenció i tot sovint les valoren adequadament. A vegades he sentit formular a aquests entesos comentaris molt lúcids, alguns dels quals el temps s'ha encarregat de confirmar, amb gran sorpresa per la meua part. Però aquests grups són molt reduïts i no pas tots els seus integrants són persones dignes de crèdit en la matèria que pretenen tractar. Queden, a més, francament diluïts entremig de la multitud que es belluga al seu entorn, la qual sols es preocupa de ballar sardanes ben saltadores, valorar obligats (no pas sempre de categoria musical) i veure desfilir músics damunt l'empostissat, sense aprofundir mai en el tema del seu historial, dels seus coneixements o de la seva preparació.

Records personals

Vaig descobrir la sardana i la cobla de molt menut a la vila de Lloret de Mar (La Selva). A partir d'aquell esclat inicial he sentit un especial interès —una veritable predilecció— per aquesta manifestació, especialment sota el punt de vista musical. Per això he procurat penetrar dins aquest món fascinant de les cobles i dels músics de cobla, els antics i els actuals, els vells i els joves, els pertanyents a les cobles diguem-ne històriques i els de les més discretes i humils. He passat algunes de les millors estones de la meua vida escoltant no solament aquestes cobles sinó també sentint els relats dels seus components, les evocacions de les seves aventures i facècies de tota mena. He assistit molt complagut als seus assaigs i actuacions, tant als aplecs i a les places dels pobles, com a les sales de concert i als estudis d'enregistrament. He sentit i sentit envers ells una franca simpatia i una gran admiració. Pel seu tarannà, habitualment obert i desimbolt, la major part d'aquests músics han estat persones molt accessibles. Bona part dels components de les cobles actuals de les comarques gironines són coneguts meus i amb alguns d'ells m'uneix una amistat sincera i fonda.

Tant a la desapareguda revista "Tramuntana", de Lloret de Mar, com a "Presència", i actualment a "Canigó" i a altres llocs he procurat parlar en tot moment de les cobles i dels músics, un tema molt interessant, al meu entendre, i gairebé verge, inexplorat. Per això em plau retrobar les cobles tot sovint i passar al costat dels seus components un jorn sencer de festa: Les sardanes de migdia a la plaça, el dinar (amb cafè i tertúlia inclosa), el ritual del concert o de les sardanes de la tarda i, per fi, les sessions de ballables.

Em semblà particularment interessant la proposta dels amics Maria Carme Barceló i Salvador Butí d'iniciar al nostre butlletí una secció dedicada als instruments de cobla i als seus executants més notables, els desapareguts i els de l'hora present. En escriure aquestes coses no faré sinó recopilar el fruit d'un gran efilall d'entrevistes i converses, de petites i grans confidències. Això em servirà, a més, de pretext per a iniciar nous contactes i cercar informacions més completes. En el fons, pot tractar-se, penso, d'una experiència enriquidora per a tots plegats. Amb molt de gust donaré a conèixer els fruits del meu petit esforç a través d'una sèrie d'articles que voldria que fossin del gust de tots.

Ofrena

El gran poeta empordanès Carles Fages de Climent, gran coneixedor del món de les cobles i dels músics, va escriure uns mots definitius dedicats als components de les velles agrupacions de la nostra terra: "... veritables mestres cantaires pantagruèlics i hedonistes, errabunds d'espardenya i tartana i clavell al trau". Avui dia els músics de cobla ja no viatgen en tartana i amb prou feines en autocar. La major part ho fan en cotxe propi. L'espardenya i el clavell al trau han caigut en desús. La bohèmia d'altres èpoques també ha passat a la història, gairebé en la seva totalitat. Però el tema, essencialment, és el mateix i les particularitats de l'ofici són molt semblants o fins i tot idèntiques.

Als vells mestres cantaires i també als actuals, a tots els sardanistes, al servei dels quals els músics lluiten, treballen i tracten de superar-se, vull dedicar, en testimoni de gratitud i simpatia, aquest petit recull d'articles.

EUGENI MOLERO

Hostal Casa Félix

Especialitat en vi de Moriles

Gran assortiment de tapes i
plats ràpids.

Comerç, 7 Tel. 893 24 44
Vilanova i la Geltrú

R A P R A

Recreo, 67 - Tel. 8934198
VILANOVA I LA GELTRU

Servei de reparació
de calentadors a
gas totes marques

Abonaments anuals

ABRAHAM

Pastisseria

Buffet salat

Pizzeria

Pastels

{ Whisky
Curaçao
Conyac
Cointreau

AIGUA, 102 - TEL. 893 30 16 - VILANOVA I LA GELTRU

Els sardanistes d'edat

Unes bones dones, ja feixugues, ben entrades en anys, prenent la fresca a l'entrada d'una casa, li diuen a un home també madur, vilanoví, lluitador de tota la vida per a tot el que signifiqui dignificació de l'home i de Catalunya:

— Se'n recorda com ens ensenyava a ballar sardanes, en aquesta mateixa entrada, quan nosaltres érem sardanistes, amb els nostres quinze anys tan bonics que teníem?

Es bonic, sí! Es l'arrelament a la pròpia terra, que cadascú manifesta d'una manera o altra, petita o gran, amb ambicions o amb curtedats.

Però les bones dones s'equivocaven —i així els ho vam manifestar— de mig a mig. No en són d'ex-sardanistes. De sardanista se n'és sempre, fins més enllà de la mort. No hi vol dir res que les cames a un ja no li aguantin, que les forces ja flauegin, que les il·lusions minvin. L'important és el llevat que l'ha fet a un, de què és compost. S'és sardanista actual sempre, quan hom sap que allò que va mamar era una llet pastosa i calenta d'amor a la terra pròpia, i n'està content, i per res del món en renegaria.

Per això és indispensable que els organitzadors de Cursets per a infants, d'aprenentatge de ballar, tinguin consciència que la major part de llur esforç no serà en va, que la tasca que fan germinarà, d'una manera o altra, en aquells infants quan siguin adults. Ells, com els pares, com l'escola, com els Moviments d'infantesa o de joventut, també hi tenen un lloc entre els apòstols que, gratuïtament, treballen joiosament, calladament, sense paga aparent, per al redreçament de la nostra eterna Catalunya.

Aquestes dones, feixugues, entrades en anys, en són una mostra, en són un signe i un testimoniatge. Res del que sigui fet amb amor a favor dels "petits" del nostre poble cau en terra secana o en pedra estèril.

ACTIVITATS DE LA COLLA SARDANISTA VOLERANY

29 d'agost: Concurs a Matadepera. Cobla: La Principal del Llobregat.

12 de setembre: Concurs a Olot. Cobla: Barcelona.

19 de setembre: Aplec a Badalona. Cobles: Ciutat de Girona, La Principal de La Bisbal, Selvatana i Badalona.

PRIMER PREMI

El passat dia 29 d'agost la colla sardanista Volerany de la nostra entitat, va aconseguir el primer premi del Concurs de Colles Sardanistes celebrat a Matadepera en la seva categoria de Zonal D.

ENLLAC

Els nostres bons amics i components de la colla sardanista Volerany, Toni Sagarra i Virtut Castro s'uniren en el sacrament del matrimoni el passat 24 de setembre, diada de la Verge de la Mercè, a l'ermita de Lurdes. Des del nostre butlletí els desitgem tota la felicitat que es mereixen.

ELECTRICA

CAMPILLO

Aigua - Gas - Electricitat

VILANOVA I LA GELTRU

Ancora, 8 - Tel. 893 14 26

HOSTAL

BURCET'S

OBERT TOT L'ANY

Rambla Castell, 46

Telèfon 893 19 30

VILANOVA I LA GELTRU

MATALASSERIA

MECÀNICA

VIDUA DE

J. MONTESO

Despatx: Caídos, 23

Magatzem: Unió, 24

Telèfon 893 08 77

Reparacions i bobinatges de
tota mena de motors elèctrics

**Tallers
Soler**

Carrer Unió, 98-100

Tel. 893 08 42

ELS SEGADORS

L'HIMNE DE CATALUNYA

Catalunya triomfant
tornarà a ser rica i plena
Endarrera aquesta gent
tan ufana i tan superba

Bon cop de falç!
Bon cop de falç
Defensors de la terra
Bon cop de falç!

Ara és hora, segadors,
ara és hora d'estar alerta
Per quan vingui un altre juny
esmolem ben bé les eines

Bon cop de falç!...

Que tremoli l'enemic
en veient la nostra ensenya
Com fem caure espigues d'or
quan convé seguem cadenes.

Bon cop de falç!...

AUDICIONS DEL MES D'OCTUBRE

Dia 3 d'octubre, Campament-Aplec de Tardor, audició matí i tarda, Cobla Sitgetana.

Dia 12 d'octubre, a dos quarts d'una del migdia, a la Plaça de la Vila, audició de Sardanes, per la Cobla Sitgetana, patrocinada per la Caixa d'Estalvis del Penedès.

President: Salvador Butí

Secretari: Jaume Dallá

TAXIS TUTUSAUS

SERVEI NIT I DIA

Carrer Havana n.º 6

Tel. 893 01 33

Vilanova i la Geltrú

CAMISERIA

CALSERRA

Gral. Mola, 28

Tel. 893 27 92

BYRME

Aigua, 4 - Tel. 893 00 11

**Bobinatge i reparació
de motors elèctrics**

Recanvis d'origen de les més conegudes marques

BERRENS - TAURUS - MOULINEX - TURMIX

DESIREE - JATA - SOLAC, etc.

Servei oficial de

BRAUN - TORNADO - HISPANO SUIZA